

GASD

Goudse Adviesraad Sociaal Domein

Aan: het College van Burgemeester en Wethouders van de Gemeente Gouda.

Betreft: Adviezen van de GASD betreffende de Beleidsregels terugvordering, invordering, verhaal en boete Gouda 2024.

Gouda, 18 december 2023

Geacht college,

De gemeente Gouda heeft de GASD om advies gevraagd over de Beleidsregels terugvordering, invordering, verhaal en boete Gouda 2024. De GASD heeft, naast de GCR, belanghebbende organisaties uit het netwerk van de GASD uitgenodigd in de voorbereiding van dit advies. De GASD richt zich in dit advies niet alleen op de terugvordering maar ook in het proces daaromheen. Te denken aan informatievoorziening en aan kosten-baten afweging.

Opmerkingen

De GASD verheugt zich over een aantal aanpassingen in de Verordening waaronder:

- Het halveren van de maximale extra terugvordering op basis van draagkracht in geval van werkhervatting
- De verkorting van de termijn waarna wordt afgezien van verdere terugvordering in het geval van arbeidshervatting na 18 maanden. Dit in het kader van werken lonend maken. De GASD vertrouwt erop dat dit actief aan de inwoner wordt gecommuniceerd. Ook als er nog geen zicht is op werk, omdat dit stimulerend kan werken voor arbeidshervatting.
- De ruimte die de ambtenaren geboden wordt rekening te houden met de persoonlijke financiële situatie in afweging draagkracht bij terugvordering.

Vragen

Het is de GASD duidelijk dat er heel veel werk en veel geld gemoeid is met het terugvorderen. De GASD begrijpt dat een groot deel nog te maken heeft met de terugvordering van de TOZO en TOA. Echter begrijpen wij ook dat er casussen zijn die al jarenlang lopen en veel tijd en aandacht vragen.

De GASD vraagt zich af hoe groot het deel van de terugvorderingen is dat te maken heeft met de schending van de inlichtingenplicht en te veel uitgekeerde bijzondere bijstand. En

welk deel daarvan voorkomen had kunnen worden door betere informatievoorziening aan de inwoner. Op deze vraag kon momenteel nog geen antwoord gegeven worden.

Ook is de vraag wanneer de Gemeente Gouda ook voor de andere terugvorderingen gaat aansluiten bij landelijk beleid waarin de maximale termijn van terugbetalen 18 maanden is.

Advies 1, betreffende kosten baten analyse

De GASD adviseert om de inspanning en de kosten van de invorderingsprocedure goed in kaart te brengen en de baten van bepaalde activiteiten of besluiten daarmee in overeenstemming te brengen. Hierbij valt te denken aan:

- Het verhogen van de terugvorderingsdrempel (zoals bij Verhaal onder een bepaald bedrag niet ingevorderd wordt).
- Het investeren in preventiemaatregelen die de noodzaak van het aantal terugvorderingen kan verminderen.
- Eenduidige communicatie met de inwoner waardoor miscommunicatie en extra werk voorkomen wordt.

Advies 2, betreffende communicatie naar de inwoner

Voor veel inwoners wordt de relatie met de gemeente als eenzijdig ervaren en er bestaat een gevoel van overweldiging t.o.v. het gemeente apparaat. Voor veel inwoners vormt de taal van de gemeente nog steeds een belemmerende factor in het begrijpen van de informatie. Het advies van de GASD is:

- Sluit in het proces van terugvordering actief aan bij de taal van de inwoner, zo mogelijk via persoonlijk gesprek of door inschakeling van ondersteuning (bijv. Sociaal Team/ Persoonlijke begeleider).
- Hou ook rekening met nieuwkomers die de taal niet machtig zijn en bied informatie aan in de eigen taal.
- Bied zo veel mogelijk duidelijkheid in de te volgen procedure, geef aan welke partijen kunnen ondersteunen en bied voldoende tijd voor de inwoner om desnoods hulp hiertoe in te schakelen.

Advies 3, betreffende preventieve informatievoorziening

Het valt ons op dat de voorwaarden voor een bijstandsuitkering op de website actief opgezocht moeten worden en geen onderdeel zijn van de aanvraagprocedure. We begrijpen dat de uitkeringsconsulent de inwoner informeert over rechten en plichten bij het poortgesprek. Bij dit gesprek komt er echter zo veel meer aan de orde dat niet verwacht kan worden dat de inwoner de informatie allemaal onthoudt. De bevestiging van de rechten en plichten volgt dan in de beschikking. Deze beschikking zal niet voor iedereen leesbaar zijn en gelezen worden. Het risico op onbedoelde schending van de inlichtingenplicht als gevolg van onwetendheid blijft daardoor groot.

- Leg goed uit dat het gaat om een contract tussen inwoner en gemeenten bij aanvraagprocedure van de uitkering. Zie bijvoorbeeld Gemeente Amstelveen: <https://www.amstelveen.nl/amstelveenloket/publicatie/werk-en-inkomensondersteuning-uitkering-informatie-over-uw-bijstandsuitkering-van-de-participatiewet>
- Leg uit dat er verplichtingen zijn en leg de werking uit op een toegankelijke manier, bij voorkeur met een filmpje of flyer met plaatjes. Zet in de brief/beschikking een QR code om naar het filmpje te gaan, zie voorbeeld Gemeente Lingewaard: <https://www.youtube.com/watch?v=6rvDu5Rm46k>
- Hou er rekening mee dat veel mensen die een bijstandsuitkering aanvragen niet taalvaardig zijn of nog niet taalvaardig zijn in het Nederlands. Van hen valt moeilijk te verwachten dat zij de regels kennen en kunnen vinden. Advies van de GASD: bied de rechten en plichten van de bijstandsuitkering aan met beeld in folder of film met zo nodig eenvoudig via vertaalapp vertaalbare tekst. Zie voorbeeld Leiden: https://www.youtube.com/watch?v=jfls6_rt3HQ

Advies 4, betreffende leesbaarheid van de Verordening

Ook hier adviseert de GASD om nog goed naar het taalgebruik te kijken om het document beter begrijpelijk te maken, ook voor consultants. Het betreft niet de juridische bewoording maar ook de zinsstructuren.

De GASD ziet de reactie van het College met interesse tegemoet.

Ton de Korte

Voorzitter GASD